

Budakalász Város Önkormányzat Polgármesterének
19/2020./(IV.23.) számú normatív határozata
az Önkormányzat 2020-2024. évi gazdasági programjáról.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése alapján, a 40/2020. (III.11.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzetre tekintettel, a veszélyhelyzet idejére biztosított polgármesteri jogkörömben eljárva, az Önkormányzat 2020-2024. évi gazdasági programját a határozat melléklete szerint elfogadom.

Határidő: azonnal

Felelős: polgármester

dr. Göbl Richárd
polgármester

Záradék:

A határozatot a Képviselő-testület jogkörét gyakorló polgármester 2020. április 23. napján alkotta meg, kihirdetése 2020. április 23-án megtörtént.

dr. Deák Ferenc jegyző

BUDAKALÁSZ

Budakalász város gazdasági programja 2020–2024

Tartalomjegyzék

1. Helyzetelemzés.....	3
2. SWOT-analízis.....	5
3. Pénzügyi keretek felvázolása.....	8
4. Településfejlesztési és környezetvédelmi programok	13
5. Értékvédelem	22
6. Szociális gondoskodás, egészségügy, oktatás, sport	23
7. Gazdaságfejlesztési programok.....	27
8. Részvételi politikai kultúra fejlesztése, 29a részvételi költségvetés koncepciója	29
9. Átlátható önkormányzati működés	30

1. Helyzetelemzés

Budakalász a budapesti agglomeráció északnyugati szektorának települése, a városi rangot 2009 nyarán nyerte el. A több mint tizenkétezer lakosú, kistérségi szinten magas népsűrűségű település főként a kitelepülő fővárosiak miatt a 90-es években rohamos növekedésnek indult. Az ezt követő években az ingatlanfejlesztői-befektetői érdekek felülírták a közösségi és a város hosszú távú érdekeit, a kertvárosias övezetben zsúfolt lakóparkok jöhettek létre. Budakalász város ugyan, de a települési közmű- és közösségi infrastruktúra sok esetben községi szinten maradt.

Budakalász lakossága az agglomerációs gyűrű lakosságának cca. 1,4 százalékát teszi ki; a magyar mellett jelentős számú német és szerb nemzetiség él itt együtt. A város kisvárosi jellegű, családi házas település. Ipari tevékenység a Lenfonó üzem kilencvenes évek eleji bezárása óta nem folyik, viszont az utóbbi másfél évtizedben számos hipermarket, nagyáruház és kereskedelmi egység települt le itt a kedvező logisztikai feltételek és a főváros közelsége miatt. A városban különféle kereskedelmi és szolgáltató kis- és középvállalatok is jelen vannak.

Budakalász térségi szerepe a közlekedés szempontjából jelentős. A fővárossal és Szentendrével a H5-ös HÉV és a 11-es számú főút biztosít összeköttetést. A Megyeri híd 2008-as átadása után az M0 körgyűrű is a város határában ér véget, ami vonzó lehetőség az üzleti szféra számára, de a város lakóinak elviselhetetlen belső forgalmat és környezetszennyezést okoz. Ma már égetően nagy a szükség a város életét megkeserítő közúti-forgalmi problémák megoldására: a közösségi közlekedés (HÉV) fejlesztésére és az M0 tovább építésére. Elsősorban a zaj-, rezgésterhelés és a légszennyezettség növekedett meg, több helyen a jogszabályokban megállapított határérték feletti adatokkal.

Az 1990-es évektől kezdődően zajlik az a folyamat, amelynek során sok család – főként a kevésbé élhető budapesti környezetet hátrahagyva – az agglomerációs településeket választja lakóhelyül, miközben munkahelyük megmarad a fővárosban, így a napi ingázás miatt a közlekedési úthálózat terhelése jelentősen megnőtt. Budakalász sem volt kivétel, sőt az M0 autópálya bővítése, a Megyeri híd megnyitása tovább növelte a forgalmi terheléssel járó problémákat.

A Budakalászra beköltözők infrastrukturális igényei is szinte azonnal megjelentek. A közműveken túl így szükség van az óvodai, iskolai és az egészségügyi, valamint más közösségi szolgáltatások fejlesztésére, bővítésére is annak figyelembevételével, hogy az új funkciók a város távolabbi részei mentén is elérhetőek legyenek. A beköltözési folyamat a zsúfoltság növekedésével és a zöldfelületek folyamatos csökkenésével járt. Ugyanakkor a település lakosságának összetétele a beköltözők révén átalakult: a lakosság jövedelmi helyzetét tekintve az országos átlag felső 10 százalékába tartozik. Megnőtt a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya is. A régebbi falusi-ipari munkaerő helyett egyre inkább a szolgáltató szektorban dolgozók lakóhelyévé vált a település, nagyarányú értelmiségi foglalkozásával. A mezőgazdaság visszaszorult, a mezőgazdasági termelésből élők aránya elenyésző, a volt kiskertek lassan beépülnek és családi házas övezetté alakulnak, a háztáji termelés is lassan elmúlóban. A sportolás, a kultúra, a vendéglátás és szabadidős szolgáltatások iránti igény ugyanakkor folyamatosan erősödik.

A budakalászi vállalkozások nagy része a szolgáltatás területén tevékenykedik. A 90-es évek előtt a település gazdaságát meghatározó textilgyár (Lenfonó) bezárása után az ipari termelés visszaesett és háttérbe szorult, melynek következtében a gazdasági szerkezet is átalakult: az újonnan létrejövő vállalkozások a szolgáltatások széles körét ölelik fel, ám a településnek nem alakult ki markáns gazdasági profilja. A rendszerváltás előtt az Óbuda Tsz. területén jelentős mezőgazdasági termelés folyt. Mára a mezőgazdasági tevékenység részaránya jóval kisebb, a mezőgazdasági földek egy része ipari átsorolású lett, de a többi területen sem folyik jelentős mezőgazdasági termelés, annak ellenére, hogy a város körül jó minőségű termőföldek találhatók.

A kistérségi települések között a működő gazdasági vállalkozások száma szerint Budakalász dobogós helyet foglal el. A vállalkozások túlnyomó többsége azonban 10 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató

mikrovállalkozás, ami nem feltétlenül pozitív jelenség. Az egészséges piacgazdaságokban az úgynevezett vállalkozói sűrűség 5 százalék körül alakul – vagyis az aktív lakosság 5 százaléka vállalkozó, a többi alkalmazott. Budakalászon a kisvállalkozók aránya ennél magasabb, ami hosszú távon nem fenntartható.

Az agglomerációba betelepülők zöme az aktív népességből kerül ki, ezzel együtt Budakalászra is jellemző, hogy a lakosságon belül folyamatosan nő a gazdaságilag inaktívak aránya, a legnagyobb csoportot a nyugdíjasok alkotják. A gazdasági aktivitás térbeli eloszlása egyenletesnek mondható, ezt igazolja az a tény is, hogy a KSH nem ismer szegregátumnak minősülő területet Budakalászon.

Gazdasági szempontból a 11-es út mellett felépült kereskedelmi és gazdasági egységeknek, vállalkozásoknak van meghatározó szerepe. Az Önkormányzathoz befizetett iparűzési adó jelentős része ezekről a nagyvállalatoktól származik. A legnagyobb befizetők kereskedelmi cégek, áruházláncok. A kereskedelem igen nagy súlyt képvisel tehát a település életében, hiszen vonzáskörzetük túlmutat a településen, bevételük térségi szinten jelentkezik. Alapvetően közúti – gépkocsi, saját buszjárat – forgalmon alapul a működésük, bár az Auchan területén, valamint a mellette működő kereskedelmi létesítmények a budakalászi HÉV-megállótól, illetve a békásmegyeri lakótelepről gyalogosan is elérhetőek. A városba települő ipari-szolgáltató tevékenység számára fontos körülményként kezelendő, hogy a város területének egy része a Szentendre Déli Regionális Vízbázis védőövezetébe tartozik.

Budakalász térségi jelentőségű kulturális-idegenforgalmi szerepű település. A Faluház (Kós Károly Művelődési Ház és Könyvtár) kulturális programszervező tevékenysége a település élénk kulturális életének régiós jelentőségű központja, és a közösségi kapcsolatok építésében is fontos szerepet játszik. A város kulturális életére az együtt élő három nemzetiség (magyar, német, szerb) jótékony hatással van. A városban ugyancsak aktív a hitélet, és meghatározó környezet- és értékvédő egyesületi, civil kezdeményezések vannak. A 2019. októberi helyhatósági választásokon az egyéni választókerületek mindegyikéből az önállóan (országos politikai párt támogatása nélkül) induló budakalászi lokálpatrióta egyesület (2011 Környezet- és Értékvédő Egyesület) jelöltjei kaptak bizalmat.

A város területén jelentős a kirándulóforgalom, a kalászi erdőkön vezet át a zöld, a piros, a piros négyzet, a sárga és a kék turistaút. A sűrűn látogatott helyeken azonban gyakran elmaradnak a karbantartások, hiányos a tájékoztatási rendszer, nincsenek tanösvények, turistaházak. Erős a vizek, tavak irányába tartó rövidebb idejű kirándulóforgalom és a tavak használata is vízi sportolás céljára. Az utóbbi években a Lupa-tó partjára települt strand szabadidős és sportturisztikai szereplővé vált, a város számára azonban ez jelentős káros következményekkel (hétfélig zaj, forgalomnövekedés, környezet- és vízbázisvédelmi problémák) járt. A 2017-ben megkötött megállapodás következményeként a Lupa-tó vízfelszínének eladásával a város úgy vesztette el egyik legkülönlegesebb ingatlanvagyonát, hogy annak árából semmilyen említésre méltó értéknövelő beruházás nem tudott megvalósulni.

Jelentős még a területen átmenő vízi turizmus, de elsősorban átmenő forgalomként. A kereskedelmi szálláshelyek száma a településen minimális: 2007-ben 38 kereskedelmi szálláshely működött turista kategóriában. 131 regisztrált vendég 462 vendégéjszakát töltött a faluban, azóta ezek a számok jelentősen csökkentek.

A kistérség többi településéhez képest Budakalászon kevés a turisztikai ajánlat, enélkül a turizmus markáns fejlesztése lehetetlen. A kistérség turisztikai vezető települései mind rendelkeznek országos jelentőségű turisztikai vonzerővel: Visegrád, Leányfalu, Pilisszentkereszt-Dobogókő és Szentendre az egynapos kirándulások kedvelt célpontjai. Velük tehát nehéz turisztikai szempontból felvenni a versenyt.

2. SWOT-analízis

Ahhoz, hogy megfelelő jövőképet tervezhessünk Budakalász számára, elengedhetetlen, hogy feltérképezzük erősségeinket, gyengeségeinket, lehetőségeinket és a településre leselkedő veszélyeket.

2.1. Erősségek

Budakalász jövőbeni lehetőségeit a jelenben meglévő erősségek alapozzák meg. Egyik fő erőssége a városnak a pénzügyi stabilitása, amely lehetővé teszi, hogy saját forrásaiból ne csak a város alapvető működését biztosítsa, hanem fejlesztésekre is jusson erőforrás. A város bevételeinek legjelentősebb tétele a helyi iparüzési adóból származik, amely jól mutatja, hogy erős vállalkozói réteg van jelen Budakalászon.

A főváros közelsége is egy fontos előnye városunknak, mivel az átmenő forgalom lehetőséget ad a helyi vállalkozásoknak extra forgalom generálására. A kötöttpályás tömegközlekedés is fontos előnyt jelent, hiszen Budapest agglomerációjában nem sok település rendelkezik ilyen lehetőséggel. Emiatt a Budakalászon működő cégek könnyebben foglalkoztathatnak Budapestről vagy akár Szentendréről érkező munkavállalókat.

A várost a természeti adottságai is értékessé teszik. Egyedülálló módon van lehetőség Budakalászon hegyekben túrázni, tóparton horgászni vagy fürdőzni, vagy a Dunán evezni. Ezen felül városunk Duna-parti szakaszán halad keresztül Európa egyik legforgalmasabb kerékpárútja, az EuroVelo 6 is. Ezen túlmenően is széleskörű sportolási lehetőségek adóttak a településen, amelyek aktív amatőr sportéletet eredményeznek. Kiemelkedően fontos a Faluház programszervező tevékenysége, mely a település élénk kulturális életének egyik alappillére. Fontos megemlíteni ez egyre élénkülő közösségi együttműködések és civil megmozdulásokat is, amelyek mélyítik az itt lakók közötti személyes kapcsolatokat és segítik Budakalászt tovább építeni. Budakalászt hosszú ideje jellemzi az itt élő nemzetiségek egymást tisztelő együttműködése, ami sokszínűvé teszi a város életét.

2.2. Gyengeségek

A jövő tervezésének fontos része az is, hogy objektív képet alkossunk gyengeségeinkről is, hiszen ezek tudatosítása lehetőséget ad arra, hogy javítsunk rajtuk vagy védekezzünk térnyerésük ellen.

Budakalász gyengeségei közül az egyik legfontosabb az autós közlekedés és a településen átmenő forgalom miatti túlterheltség. Ez megnehezíti a fontosabb helyi közintézmények elérését, jelentősen megnöveli az utazással töltött időt, emeli a forgalomban résztvevők stressz-szintjét, és fokozott zaj- és légszennyezést okoz a településen.

Az óvodák és iskolák zsúfoltsága is komoly problémát jelent Budakalász lakóinak. Egyre nagyobb létszámmal indulnak az óvodai csoportok, illetve iskolai osztályok, valamint egyre kevesebb egy tanulóra jutó szabadidős és sporttevékenységre alkalmas terület van az intézményekben.

Mind az autós forgalom növekedésének, mind az intézményi férőhelyek hiányának egyik nyomós oka a túlzott beépítettség, amit az utóbbi évtized öncélú ingatlanpolitikája eredményezett. Szintén nehézséget jelent, hogy nem volt kialakult gyakorlat Budakalászon az európai uniós és állami források pályázati úton történő hatékony kiaknázásra. Ezekből eddig keveset profitált a város és kevés forrás állt Budakalász rendelkezésére a nagyobb fejlesztő beruházások megvalósításához.

Mivel a föld alatt van, kevésbé látványos gyengesége Budakalásznak az elöregedett közműhálózat, mely a gyakori csőtörésekben és szennyvízkiöntésekben, valamint az ezzel járó rendkívüli kiadásokban

nyilvánul meg. Emellett a keletkező csapadékvizek kezelése is gondot okoz a település mélyebben fekvő részein. Hiányzik továbbá Budakalászon egy igazi városközpont, amely vonzó közösségi térként szolgálna és növelné a település megtartó erejét.

2.3. Lehetőségek

2.3.1. Pénzügyi stabilitás

Egy város lehetőségeit az erősségek kiaknázása és a gyengeségek következményeinek orvoslása határozza meg. Elsődleges szempont a város fejlesztésében, hogy Budakalász megőrizhesse pénzügyi stabilitását, valamint a nyugodt kisvárosi hangulatát. A pénzügyi stabilitás erősítésében a helyi vállalkozások támogatása, működésük élénkítése nagy szerepet játszik. Nem cél, hogy tovább növeljük a város ipari területeit, de szeretnénk, hogy a helyi vállalkozások intenzívebb kapcsolatba kerüljenek a helyi fogyasztókkal, munkavállalókkal az által, hogy részt vesznek a közösségi kezdeményezésekben.

A városvezetés felismerte az állami és főleg az európai uniós pályázati források kiaknázásának fontosságát, ami teret adhat a nagyobb összegű beruházások megvalósításának. Komoly tartalékot jelentenek azok a munkavállalók, akik jelenleg Budapestre ingáznak; a helyi munkahelyek számának bővítésével csökkenthető lenne a forgalom, az utazással töltött idő és stressz, a helyi vállalkozások gyarapodása pedig növelné az iparüzési adóból származó közösségi bevételeket.

2.3.2. Közösségi élet

A gazdasági stabilitás mellett nagyon fontos, hogy óvjuk megmaradt zöldterületeinket és a helyi építési szabályzat módosításával védjük meg ezen területeket a további beépítésektől. Ennek eredménye az, hogy meg kell törni a korábbi évek agresszív telekértékesítési gyakorlatát és korlátozni kell a további nagyszámú új építésű lakóingatlan megépítését.

A közösségi élet intenzitásának serkentése miatt fontos, hogy zöldterületeinket minél több budakalászi lakos használhassa. Ehhez szükségesek különböző sportcélú és szabadidős fejlesztések parkjainkban, illetve a kutyák és emberek békés együttélésének kialakítása is. Fontosnak tartjuk a nagy látogatottságú városi sportrendezvények számának növelését, minden korosztály mozgásra ösztönzését. Ugyanezt a közösségi hatást lehet fokozni a Faluház programjainak fejlesztésével és egy termelői piac létrehozásával is. Közösen kell gondolkodnunk egy új városközpont kialakításán is. A kialakult forgalmi dugók enyhítésének egyik lehetséges csökkentési módja a kötöttpályás tömegközlekedés nagyobb arányú használata is.

2.3.3. Részvételi demokrácia

A gazdasági fejlődés és az intenzívebb közösségi kapcsolatok mellett a városvezetés elkötelezett a részvételi demokrácia által biztosított lehetőségek fokozatos bevezetése iránt is mint a közösségi tervezés, a részvételi költségvetés, melyhez átláthatóbb önkormányzati működésre van szükség. Ezen felül nélkülözhetetlen az objektív, ellenvéleményeket is megjelenítő, hiteles lakossági tájékoztatás. Legalább ennyire fontos ugyanakkor az aktív lakossági részvétel a megoldandó feladatok azonosításában, a megoldások kidolgozásában és megvalósításában is.

2.4. Veszélyek

Egy város 5 éves stratégiájában a veszélyek a gyengeségekből és a korlátozott lehetőségekből származhatnak. Az egyik ilyen veszélyforrás, hogy a Budakalászon áthaladó forgalom és az intenzív betelepülésekből fakadó helyi forgalom növekvő mértéke miatt elveszíthetjük városunk kisvárosi hangulatát. Az új iskola szerencsétlen helyszínválasztása miatt tovább romolhat Budakalász belvárosának közlekedési helyzete és nőhet a légszennyezés még akkor is, ha kiemelt prioritás az iskola környékének lehetőség szerinti legnagyobb tehermentesítése.

Szintén jelentős problémát okozhat a Lupa-tó nagy tömeget vonzó rendezvényhelyszínként való hasznosítása, ami a nyári hónapokban további forgalom- és zajterhelést okoz. A Lupa Beach nyitvatartásakor a vízbázis-védőterületen üzemelő parkoló immár harmadik éve a szükséges speciális hatósági engedélyek nélkül működik.

Végül egy nehezen kontrollálható veszélyforrás az új koronavírus által előidézett gazdasági visszaesés, melynek mértékét ezen terv készítésekor még nagyon nehéz megbecsülni. A kormányzati elvonások és a nehezen kiszámítható központi lépések hatására bekövetkező forráscsökkenést a gazdasági aktivitás visszaesése miatti adóbevétel-csökkenés is tetézi.

ERŐSSÉGEK	LEHETŐSÉGEK
Alapvető pénzügyi stabilitás Erős helyi vállalkozói réteg, egészséges iparúzésiadó-volumen A főváros közelsége Kötőtpályás tömegközlekedés Kiváló természeti adottságok (Pilis-Lupa-Duna) EuroVelo 6 kerékpárút Faluház közösségépítő ereje Erősödő civil együttműködések	Helyi vállalkozói közösség fejlesztése EU-s pályázati források bevonása Új építésű házak számának korlátozása Kötőtpályás tömegközlekedés népszerűsítése Parkjaink jobb kihasználása Intenzívebb közösségi élet Tömegsport fejlesztése Őstermelői piac Részvételi demokrácia serkentése Átláthatóbb önkormányzati működés megvalósítása Hiteles, objektív lakossági tájékoztatás
GYENGESÉGEK	VESZÉLYEK
Közlekedési túlterheltség, jelentős átmenőforgalom, illetve az ebből eredő környezetszennyezés Kevés óvodai és iskolai férőhely Túlzott beépítettség Kevés saját forrás nagyobb beruházásokhoz Elöregedett közmű-infrastruktúra	Elveszíti a város a kisvárosi hangulatát A növekvő forgalommal tovább romlik a levegő minősége Az új iskola tovább növeli a belváros forgalmát Lupa Beach növekvő környezetterhelése Gazdasági nehézségek (pl. a Covid-19 járvány negatív hatásai) Csökkenő költségvetési támogatások, kiszámíthatatlan kormányzati lépések

3. Pénzügyi keretek felvázolása

Budakalász 5 éves gazdasági stratégiájának meghatározásához elengedhetetlen a város pénzügyi kereteinek minél pontosabb prognózisa. Különösen fontos ez az új koronavírus-járvány következtében kialakult, korábbinál jóval bizonytalanabb gazdasági környezetben, éppen ezért fontosnak tartottuk a város bevételeinek és kiadásainak lehetőség szerinti minél alaposabb tervezését, hogy ezáltal pontosabb képet kaphassunk az elkövetkező 5 év finansziális lehetőségeiről. A pénzügyi keretszámok előrejelzése során már számításba vettük a 2020 tavaszán kialakult veszélyhelyzet miatt hozott intézkedések jelen ismereteink szerinti várható hatását az Önkormányzat gazdálkodására.

3.1. Bevételek

Településünk stabil pénzügyi háttérrel rendelkezik, az államháztartási bevételeinken felüli közhatalmi bevételeink, azon belül is az iparüzési adó lehetőséget teremt az Önkormányzatnak arra, hogy a kötelező feladatok ellátásán túl egyéb, önként vállalt feladatokat, valamint fejlesztéseket is tudjon finanszírozni.

Bevételeink két fő csoportra oszthatók:

A működési bevételek az államtól kapott működési célú támogatás mellett a közhatalmi bevételeket (helyi adók és átengedett központi adók), illetve a tényleges működési bevételeket (bérleti díjbevételek, intézményi saját bevételek stb.) tartalmazzák.

A felhalmozási célú bevételek az államtól kapott, többnyire pályázatok útján elnyert címzett és céltámogatásokat, valamint vagyonelemek értékesítéséből származó bevételeket foglalják magukban.

3.1.1. Működési bevételek

Működési bevételek államháztartáson belülről

Az államháztartáson belülről érkező működési célú támogatás az elmúlt 5 évben átlagosan 3-4 százalékos körüli ütemben nőtt és a működési bevételek 30 százalékát tette ki. Bár jelentős változásra nem számítunk e bevételi elem tekintetében, a koronavírus-járvány okozta gazdasági nehézségek miatt úgy gondoljuk, hogy az államháztartás nem lesz képes a korábbi növekedési szintet tartani. Emiatt azzal számolunk, hogy az államháztartáson belülről érkező bevételek növekedési üteme lassulni fog, így a működési bevételekhez viszonyított aránya is enyhe csökkenést mutat majd.

Közhatalmi bevételek

A 2014–2019-es időszak egészét nézve a közhatalmi bevételeink a teljes működési bevételünk 51 százalékát tették ki. Ez az arány folyamatos növekedést mutatott: 2014-ben még csak 47 százalék volt, 2019-re azonban már 53 százalék fölé emelkedett. Ezt az ugrást a helyi iparüzési adóból (HIPA) származó bevételek dinamikus, 10 százalékos feletti növekedése tette lehetővé. A HIPA országosan az önkormányzatok működési bevételeinek 20-25 százalékát teszi ki, míg Budakalász esetében az elmúlt 5 éves periódusban ez a szám 33 százalék volt. Ez jól szemlélteti a Budakalászon működő vállalkozások gazdasági potenciálját is. Célunk egy, a jelenleginél szorosabb partnerségi kapcsolat kialakítása a helyi vállalkozásokkal, hogy lendületük az átmeneti nehézségek ellenére is megmaradjon. Éppen ezért úgy gondoljuk, hogy az iparüzésiadó-bevételek összege, bár lassuló (évi átlagos 5 százalékos körüli) ütemben, de a 2020–2024-es ciklusban is tovább emelkedik.

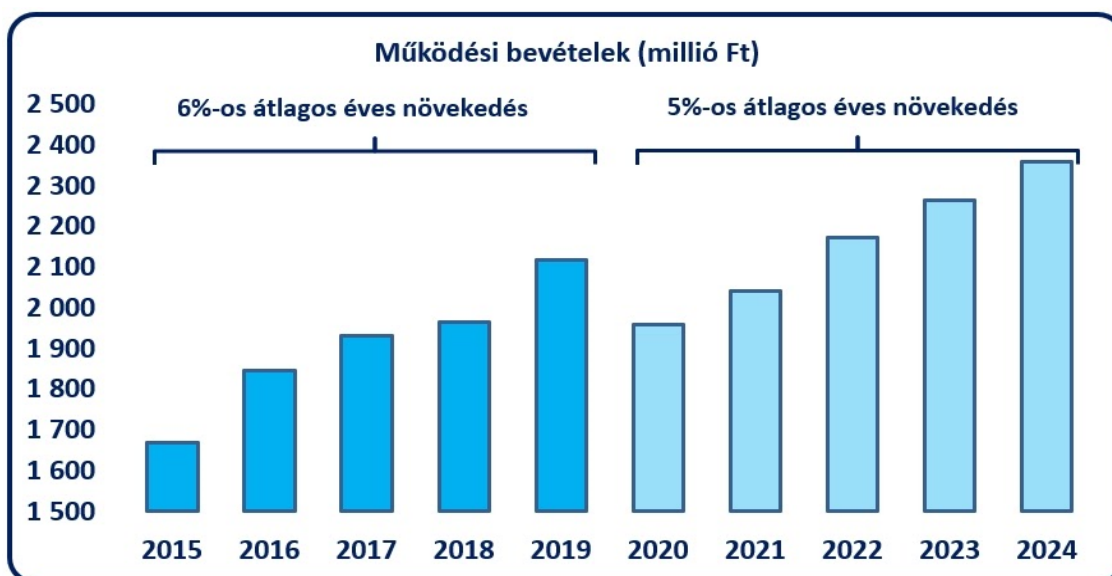
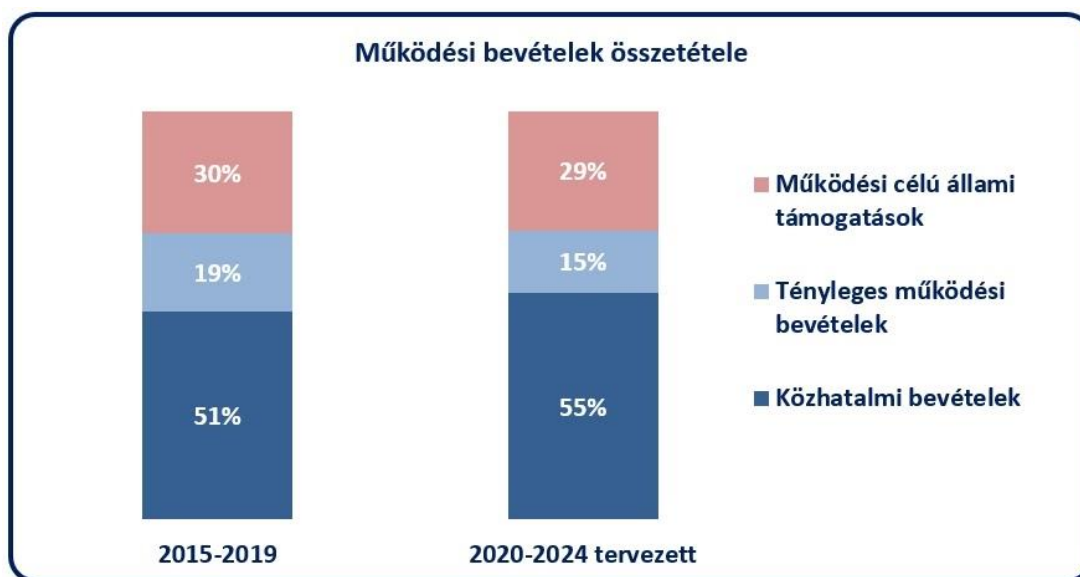
Az egyéb helyi adók tekintetében összességében a korábbi időszakhoz hasonló mértékű növekedéssel számolunk, de az egyes adónemeket felül szeretnénk vizsgálni. A lakosonként azonos összegű kommunális adót érdemes lehet egy igazságosabb építményadóval felváltani, ami jobban figyelembe veheti az adófizetők vagyoni, jövedelmi és szociális helyzetét.

Jelentős csökkenéssel egyedül a működési bevételek 2 százalékát kitevő gépjárműadó esetében számolunk, mivel jelen állás szerint ezt a korábban az önkormányzatok számára átengedett központi adót a járványhelyzet miatti gazdasági mentőcsomag keretében elvették az önkormányzatoktól.

2019-ben a Képviselő-testület megalkotta Budakalász első települési adóját, amelyet a motoros vízi járművekre vetettünk ki. A települési adó kivetésének lehetőségét más területeken is vizsgáljuk, bevezetésük esetén azonban ezek célzottak lesznek, és lehetőség szerint nem fogják a lakosság széles rétegét terhelni.

Egyéb működési bevételek

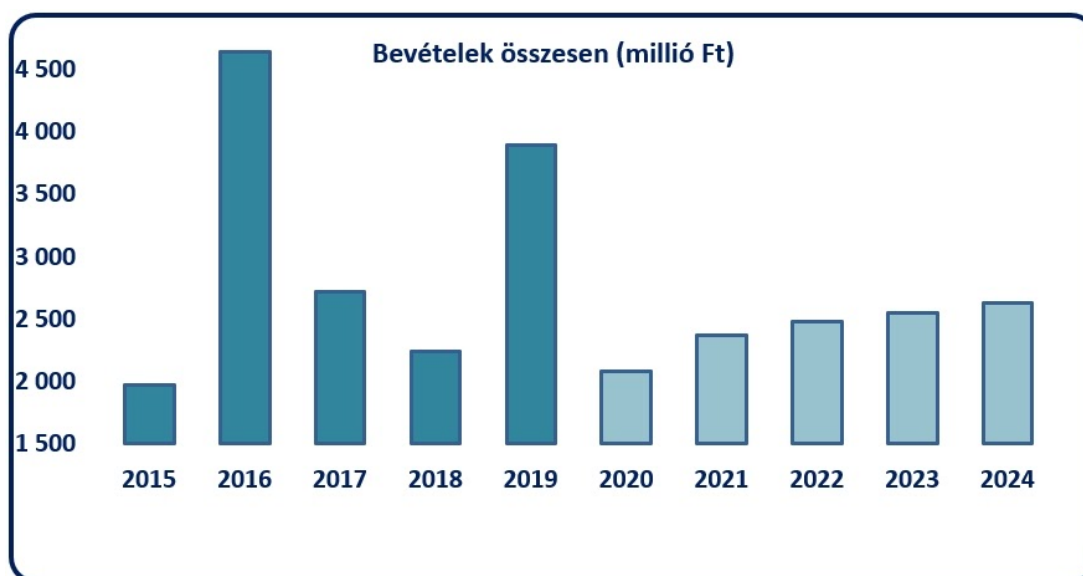
A város tényleges működési bevételeinek esetében – amelyek főbb elemei a bérleti díjbevételek, intézményi saját bevételek, iskolai étkeztetés térítési díja, behajtási díjak és egyéb díjak és bevételek – az előző évekhez hasonló összegű bevételekkel számolunk, növekedéssel nem kalkulálunk.

3.1.2. Felhalmozási bevételek

A 2014–2019-es időszakban 4,5 milliárd forint felhalmozási célú állami támogatáshoz jutott Budakalász, amelyből – egy 2016-os peren kívüli megállapodás keretében az államtól kapott kompenzáció formájában – a Patakpart Általános Iskola építtetésére nyújtott összeg hozzávetőlegesen 3,5 milliárd forint volt. Az eredetileg 2 milliárd forintos keretösszeg 2019-ben 1,5 milliárd forinttal növekedett. A fennmaradó, nagyjából egymilliárd forintnyi célzott állami támogatás több kisebb-közepes beruházásra lett fordítva. A következő 5 éves időszakban az egyébként állami feladatkörbe tartozó iskolaépítéshez hasonló volumenű beruházást nem tervez az Önkormányzat, de ezt leszámítva hasonló méretű, kb. 1 milliárd forintos célzott állami támogatással számolunk a 2020–2024-es periódusban. Ezen beruházások jellegét részben a legfontosabb településfejlesztési célok, részben pedig az Európai Unió 2021–2027-es irányelvei és az ezáltal elérhető pályázati források fogják meghatározni.

A város saját felhalmozási bevételei az elmúlt öt évben elérték az 1,2 milliárd forintot és az összes bevételünk közel 8 százalékát tették ki. Ezek a bevételek mind Budakalász ingatlanvagyonának értékesítéséből származtak, ebből azonban a megmaradt kereskedelmi és lakóingatlanok karbantartására nem fordítottak megfelelő összeget, ami jelentős állapotromláshoz vezetett. Az ingatlanvagyon leépítésének gyakorlatával az új városvezetés szakítani fog. Célunk, hogy felelős vagyongazdálkodással jelentősen csökkentsük az ingatlanértékesítések mennyiségét, illetve az ebből származó csökkent bevételeket is a korszerűsítésre, állagmegóvásra, vagy új ingatlanok vásárlásával a városi ingatlanportfólió optimalizálására és a köztulajdon gyarapodására fordítsuk. A 2020–2024-es periódusra mindösszesen 300 millió forint körüli felhalmozási bevétellel kalkuláltunk, ami a tervezett összes bevételünk kevesebb mint 3 százalékát teszi ki.

3.2. Kiadások

A bevételekhez hasonlóan a városi kiadások is két fő részből állnak:

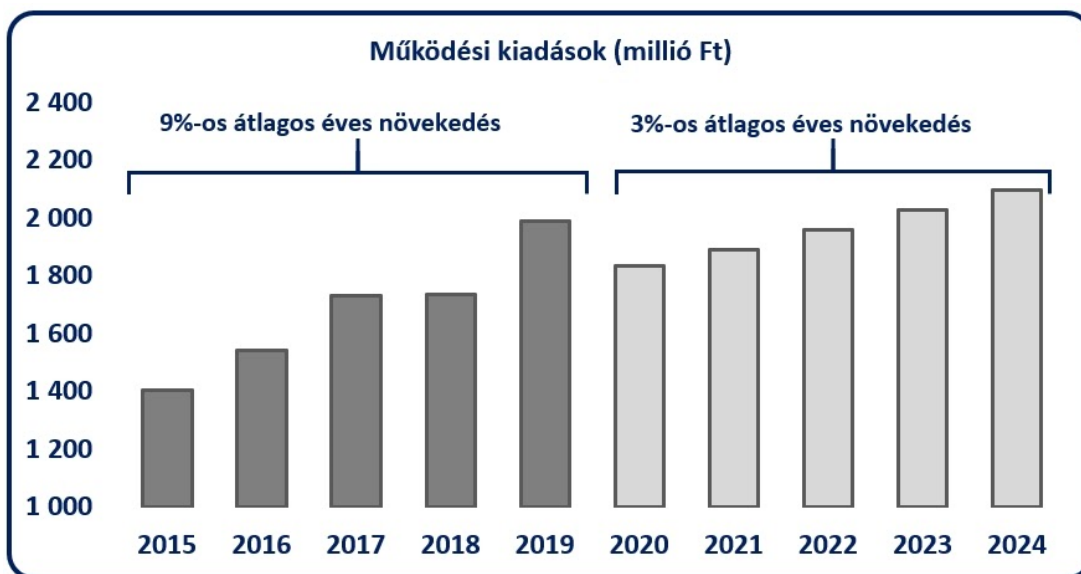
- A működési kiadások legfőbb elemei a személyi juttatások, a munkaadói járulékok, a dologi kiadások, valamint az egyéb működési célú kiadások.
- A felhalmozási célú kiadások a város beruházásait, felújításait és fejlesztéseit tartalmazzák, melyek finanszírozása a célzott állami támogatások mellett a működési kiadások után fennmaradt bevételekből történik. A fejlesztések részletezése a gazdasági program további részeiben kerül bővebb kifejtésre.

A személyi juttatások és az azokhoz kapcsolódó munkaadói járulékok az elmúlt öt évben rendkívül gyorsan, évente átlagosan 10 százalékos ütemben nőttek. Az elkövetkező időszakban ennél egy jóval visszafogottabb, 3-4 százalékos körüli növekedéssel számolunk. A polgármester és az alpolgármesterek társadalmi megbízatás keretében végzik munkájukat, továbbá a korábban jellemző jutalmakról is lemondtak, ami hozzájárul e cél eléréséhez. Az Önkormányzat és a Polgármesteri Hivatal személyzeti struktúrájának racionalizálásával szintén próbáljuk visszafogni a személyi jellegű kiadásainkat.

A dologi kiadások még gyorsabb ütemben, évente átlagosan 11 százalékkal nőttek 2014–2019 között. A korábbi időszaknál szigorúbb tendereztetési rendszer bevezetésével, továbbá átláthatóbb beszerzési folyamatok kialakításával a személyi jellegű kiadásokhoz hasonlóan 3-4 százalékos mértékre tervezzük leszorítani ezen költségcsoport éves átlagos növekedését is.

Az egyéb működési kiadások csupán a működési költségek 4-5 százalékát adják. Itt összességében egy kisebb mértékű csökkenést tervezünk az előző ötéves periódushoz képest. Az államháztartáson belülről nyújtott működési célú támogatások teljes leállításával, az államháztartáson kívülre, azaz a helyi szervezeteknek, egyesületeknek nyújtott támogatások mértékét azonban jelentősen, több mint 60 százalékkal tervezzük növelni a következő öt évben.

3.3. Összegzés

Városunk pénzügyi stabilitását a koronavírus-járvány okozta bizonytalan gazdasági környezet – amennyiben az nem húzódik el beláthatatlan időre – várhatóan alapjaiban nem veszélyezteti. Bár a kialakulóban lévő válság miatt egyes tételek esetében a következő két évre kénytelenek voltunk a korábbinál alacsonyabb bevételekkel kalkulálni, illetve azok növekedési ütemét is csökkenteni, az erős helyi vállalkozások és az Önkormányzat stabil pénzügyi háttere jó alapot nyújthatnak a járvány utáni gyors gazdasági regenerálódáshoz és a további fejlődéshez. Ezt kiegészítve a működési kiadásaink szigorúbb felügyeletével a következő 5 évben képesek leszünk megfelelő pénzügyi alapot teremteni a fontosabb fejlesztési és beruházási terveink megvalósításához.

4. Településfejlesztési és környezetvédelmi programok

4.1. Településrendezés

Megalkotjuk a közösségi tervezés alkalmazásának keret- és szabályrendszerét, hogy az Önkormányzat döntéselőkészítési rendszerében helyet kapjon ez az eszköz. A lakosság, illetve a helyben élő szakemberek véleményének, javaslatainak, szakértelmének figyelembevétele, illetve helyismeretük felhasználása lehetőséget biztosíthat a döntések minél erősebb megalapozására, illetve akár többleterőforrások becsatornázására is. A közösségi tervezés természetesen nem kizárólag az épített környezetre – például egy közterület kialakítására – vonatkozhat, hanem a közlekedés, a városi rendezvények programja stb. is témája lehet.

A településrendezés területén a következő években esedékes feladatok a következők:

Budakalász jövőképeinek megfogalmazása, és az ehhez alkalmazandó városépítészeti, építészeti, tájépítészeti, közlekedési stb. eszközök meghatározása.

Szerkezeti terv aktualizálása az ide vonatkozó országos terveknek megfelelően.

Helyi Építési Szabályzat módosítása.

A Helyi Építési Szabályzatot a következő célok elérése érdekében kívánjuk módosítani:

- Budakalász karakterének megőrzése, erősítése;
- a zöldterületek, zöldfelületek védelme, további csökkenésük megakadályozása;
- a túlépítések megállítása;
- a kalászi lakosok környezeti minőségének javítása;
- a beépítések Budakalász jövőképehez illeszkedő szabályozása;
- azon szabályok revíziója, amelyek elsősorban egyéni érdekből, és nem települési-településképi megfontolásokból származnak;
- a felmerült közlekedési igények megvalósításának elősegítése.

A közterületek növényzetének feltérképezésére elkészítetjük a település zöldkataszterét. Ez az anyag lesz a Helyi Építési Szabályzat és a Zöldfelületi Rendszerterv megalapozó munkarésze.

Zöldfelületi Rendszertervet azért készítettünk, hogy a Helyi Építési Szabályzathoz hasonlóan, a közterületek kialakítása is előre meghatározott szempontrendszer alapján tervezhető legyen. Fontos, hogy a megvalósuló közlekedési, park- és egyéb fejlesztések esztétikai, használati és üzemeltethetőségi szempontból is a lehető legjobbak legyenek.

Zöldfelületi Arculati Kézikönyvet készítünk, hogy a meglévő Településképi Arculati Kézikönyvhöz hasonlóan mindenki számára hozzáférhető támpontot és segítséget adjunk a városi közterületek tervezéséhez, megvalósításához.

Az elkészülő Zöldfelületi Rendszerterv alapján a település teljes területén elkezdjük a közterületi zöldfelületek rendezését, fasorok ültetését, valamint a meglévő fasorok hiányainak pótlását. Ebbe a pótlásba be kell kapcsolni azokat a korábbi kivitelezőket, akik az engedélyezett tervektől eltérően nem végezték el a terület zöldítését, illetve fásítását. Mindezt a közösség aktív bevonásával, illetve az Önkormányzat eszközeinek megfelelő bővítésével tervezzük. A közterületek fásításába szeretnénk

iskoláinkat is bevonni azért, hogy faiskolákat nyitunk, ahol a kis fák gondozásában a diákok is részt vesznek. A faiskolák – amellett, hogy kiültethető facsemetéket nevelnének – a gyermekek környezeti nevelését is szolgálják.

4.2. Közműépítések

Folytatjuk a belterületi részek teljes közművel való ellátását: csatornázást (pl. Taván csatornázása), közvilágítás kiépítését (pl. Prekobrdo), illetve utak építését és felújítását (pl. Berdó). A külterületi részekben az utak karbantartása a feladat. A kővel szórt utak felszíni vízvezetésének kialakításával a kátyúsodás csökkenése érhető el. A külterületen élők életkörülményeinek javítása érdekében szükséges a vezetékes víziközmű-szolgáltatás kiépítése ott, ahol ez jelenleg nem érhető el.

A közvilágítás technikai megoldásának egységes, jól üzemeltethető, gazdaságos rendszerre való átállítása is időszerű.

4.3. Intézmények, ingatlanvagyon

Folytatjuk a közintézmények energiahatékonyságának javítását, a megújuló energiák részarányának növelését. Ehhez az energiahatékonyságról szóló 2015.évi LVII. törvény szerint elkészítjük az Energiamegtakarítási Intézkedési Tervet (EMIT). Az energiamegtakarítási lehetőségek közül elsődlegességet élvez a beruházási költséget nem igénylő, vagy csak alacsony beruházási költségű intézkedések megvalósítása, a közintézményt használók és a fenntartók energiahatékonyságot növelő szemléletformálása.

Törekszünk a pályázati forráslehetőségek minél hatékonyabb kiaknázására, illetve feltárjuk a harmadik feles finanszírozás (ESCO) adta – önerő nélküli – megoldásokat.

Az újonnan épülő közintézmények esetén a tervezettkor és a kivitelezéskor fokozottan kell ügyelni a későbbi fenntartási költségekre. Cél, hogy alacsony fenntartási igényű, funkcionálisan jó, esztétikus, korszerű épületekkel gazdagodjon a település.

4.3.1. Lenfonó

A környezeti károk felmérése után a teljes terület hasznosítására fogalmazunk meg koncepciót. A területen a meglévő kulturális intézmények szükségszerű bővítése mellett a városnak jövedelmet termelő üzleti hasznosításnak is érdemes helyet biztosítani. Az épületeket és szükségszerű közlekedési útvonalakat parkszerűen kialakított, nyilvános használatú zöldterület venné körül. A megvalósítás külső (pl. pályázati) források bevonását is indokolja, az ütemezés ennek függvényében alakulhat ki.

4.3.2. Kalász Suli

Az iskola területén a mozgási/sportolási lehetőségek bővítését kívánjuk elérni. Ennek keretében célunk egy „A” típusú tornaterem megépítésének előkészítése, illetve a lehetőségek (állami források bevonása) szerinti megépítése.

4.3.3. Vasút sori óvoda

A Vasút sori óvoda átgondolatlan bezárása, majd lebontása hosszú évek óta nehezíti meg a körzethez tartozó kisgyermekes családok életét. Az óvoda megépítése elsődleges fontosságú, de a 2016-os pályázat 2020 elején bejelentett eredménytelensége miatt át kell tekinteni a megvalósítási lehetőségeket. Csakis minden szempontból előkészített tervek alapján kezdhetjük meg a beruházást.

4.3.4. Bérlakások

A bérlakásállomány teljes körű átvizsgálása szükséges. A vizsgálatot követően a tulajdonosi (műszaki, gazdaságossági, fenntarthatósági), valamint a bérlői szempontok (bérleti díjak, 21. századi életkörülmények, szociális szempontok) figyelembevételével át kell alakítani a jelenlegi rendszert.

Célunk, hogy a szociálisbérlakás-igény kiszolgálása mellett a település szempontjából kulcsfontosságú munkavállalók (pl. pedagógusok) számára is olyan lakhatási lehetőséget biztosíthassunk, amely az igényeket hosszú távon kielégíti, illetve a település szempontjából is gazdaságosan fenntartható.

4.3.5. Városcsözpont

A korábban megkezdett, de a Petőfi térnél abbamaradt Budai út rekonstrukciót folytatni kell. A Petőfi tér és környékének újratervezésénél a közösségi tervezés módszerét is szeretnénk igénybe venni.

4.3.6. Játsszóterek

Játsszótereink karbantartása mellett azok fejlesztése is fontos. Például az Omszk-tó melletti játsszóter nem jól használható. A játsszóterek kialakításánál a mozgásra, interakcióra ösztönző élménydús, de egyúttal gazdaságosan üzemeltethető, fenntartható megoldásokra kell törekedni. Meg kell vizsgálni, hogy az elmúlt években jelentősen megnövekedett lakosságú területeken (pl. Berdó, Klenity) hol lehet kialakítani megfelelő méretű és minőségű játsszótereket, mert ezekben a városrészekben ezek hiányoznak, más játsszóterek megközelítése pedig nehézkes, néha kifejezetten balesetveszélyes.

4.3.7. Parkok, közterek

Közttereink fontos színterei társadalmi érintkezéseinknek. Akkor töltik be megfelelően a szerepüket, ha úgy vannak kialakítva, hogy ott jó legyen tartózkodni, időnként tartalmasan tudjuk eltölteni, ha vannak olyan téri helyzetek, amelyekben lehetőségünk van ismerőseinkkel legalább néhány szót váltani. Közttereink kialakításánál tehát a közösség megszólítása, a közösségi tervezés hozhatja a legjobb eredményt, természetesen szakértő tervezők munkája által. A Béke sétány, illetve a Petőfi tér lehet a következő közterületi megújulások helyszíne. Meg kell vizsgálni, hogy az elmúlt években jelentősen megnövekedett lakosságú területeken (pl. Berdó, Klenity) hol lehet kialakítani megfelelő méretű parkokat, közttereket, mert ezekben a városrészekben ilyen nincs.

4.3.8. „Kevélytől a Dunáig”

A város természeti-környezeti (lokalizációs) adottságai országos összehasonlításban is kiválóak, ugyanakkor kihasználatlanok, még potenciáljuk is megismerésre vár. Egyedülálló módon van lehetőség

Budakalászon hegyekben sétálni, túrázni, tóparton horgászni, fürdőzni vagy a Duna habjait szelni kenuval, kajakkal, tavain pedig a legkülönbélebb vízi sportokat (vitorlázás, csónakázás stb.) végezni. A természeti környezet gyakorlatilag minden eleme – hegytetőtől a vízpartig – megtalálható Budakalászon, ami bámulatosan sokrétű erőforrást jelent. Ez az adottság olyan új ágazatok meghonosítását teszi lehetővé Budakalászon, mint a turisztika, ökoturisztika. Nem az extenzív turisztikai és szolgáltatási szektorra gondolunk, hanem a szemléletformáló, mintaértékű oktatási-, ökológiai ismeretterjesztés területére, ami a most formálódó, legújabb kihívásokra, társadalmi-gazdasági változásokra is reagál.

A gyalogos közlekedésben gondosan kiválasztott utcák segítségével tematikus útvonalrendszer hozható létre, amely a környező természeti környezet ösvényeihez is csatlakozik. Az útvonalak és ösvények felfűzhetik a környezet érdekességeit, látnivalóit. Az így kialakítható hálózat sokféle útvonal tervezésére, bejárására ad lehetőséget, mely behálózza Budakalász teljes területét, a Nagy Kevély csúcsától a Lupa-sziget csücskéig. Az ösvények segítségével a szomszédos településekkel (III. kerület, Üröm, Pilisborosjenő, Csobánka, Pomáz, Szentendre) egy merőben új kapcsolódási forma veheti kezdetét, ami kihat a közösségi életre és a turisztika népszerűsítésére. Amennyiben a környező települések csatlakoznak ehhez a kezdeményezéshez, akár több száz kilométert is meghaladó ösvényrendszer jöhet létre, egyedülálló érdekességekkel.

A különböző tematikus-hálózatos ösvények kialakítása a bel- és külterületen (a Kevélyen, Duna-parton) egy innovatív, ugyanakkor környezetkímélő turisztikai kínálatbővülést, a környező településekkel pedig intenzívebb turisztikai együttműködést teremt.

4.4. Közlekedés

4.4.1. Kiinduló állapot

4.4.1.1. Közösségi közlekedés (tömegközlekedés)

A H5-ös HÉV-nek három megállója is van Budakalászon, amely Budapest, Pomáz és Szentendre kényelmes elérését teszi lehetővé. A megállóhelyek elhelyezkedése a város szempontjából optimális, elérhetőségük kedvező. A BKV buszjáratok jellemzően a bevásárlóközpontot érintik. Ezeknek a buszjáratoknak városi kapcsolatuk nincs, Észak-Pest egyszerűen csak gépkocsival érhető el.

Településen belüli, illetve bevásárlóközpontok elérhetőségét biztosító buszjáratot magánszolgáltatók üzemeltetnek.

4.4.1.2. Gyalogos és kerékpáros közlekedés

Budakalász domborzatilag két markánsan különböző karakterű része a közlekedésre is kihatással van. A HÉV vonalától keletre lévő síkvidéki részen a gyalogos és a kerékpáros közlekedés körülményei kedvezőek, míg a HÉV vonalától nyugatra eső terület részben a domborzati viszonyok, részben az utcaszerkezet, járdák szélessége és a gépjármű forgalom nagysága miatt kevésbé vonzó.

A település egészére jellemző, hogy a gyalogos és kerékpáros útvonalak nem alkotnak összefüggő rendszert, a főutak jelentős forgalma (lég- és zajszennyezettség), a járdák elégtelen szélessége hátrányosan hat a nem motorizált közlekedés nagyságára.

4.4.1.3. Gépjárműforgalom

Budakalász lakosságának gépkocsi-ellátottsága az országos átlagot meghaladja. Településünket nagy átmenő forgalom terheli mind észak-déli, mind kelet-nyugati irányban. Hálózati adottságok miatt a sarokforgalom is jelentős (pl. József Attila u.– Pomázi út; Damjanich u.– Pomázi út).

A magas motorizáltsági és alacsony tömegközlekedési arány miatt a helyi forgalom szintén számottevő, helyenként domináns.

4.4.2. Közlekedés – célok

4.4.2.1. Közösségi közlekedés (tömegközlekedés)

Bár elsősorban nem településünk hatásköre, de célunk a tömegközlekedés, esetünkben a HÉV használati arányának növelése. Ehhez a HÉV közeljövőben megvalósuló korszerűsítése járulhat hozzá. A fejlesztés eredményeképpen nemcsak a budakalásziak, hanem a környező települések számára is versenyképes közlekedési mód lesz az elővárosi vasút, ami által a városunkon reggel és délután áthaladó autók számának csökkenése várható. A HÉV-vonal fejlesztése mellett támogatjuk a tervezett egységes, elektronikus, a mainál kedvezőbb feltételeket biztosító jegy- és bérletrendszer bevezetését.

Az új P+R parkolók szükségesek, de jelentős autóhasználat-csökkenés önmagában ezektől nem várható, ezért nagy számú kerékpártároló építését, valamint a HÉV-megállók egyszerű, gyors gyalogos megközelíthetőségét kívánjuk kialakítani. Várhatóan az autóhasználatot jelentősen befolyásoló tényező lesz a Budapesten tervezett különféle forgalomcsillapító intézkedések hatása. Meg kívánjuk teremteni a HÉV-megállók, az iskolák, illetve a városközpont könnyebb elérhetőségét biztosító helyi vagy helyközi buszjárat közlekedésének feltételeit.

4.4.2.2. Gyalogos és kerékpáros közlekedés

Alapvetően célunk a felesleges autóhasználat csökkentése. Ehhez azonban elengedhetetlen a komfortos gyalogos közlekedés feltételeinek megteremtése. Lehetséges eszközeink: hiányzó járdák megépítése (pl. Felsővár utca), meglévő járdák használatra alkalmasabbá tétele, a település központja, közintézményei, üzletei megközelíthetőségének javítása. A rövidebb gyalogos útvonalak kialakítása (pl. Berdó gyalogos tengely), rövidítő gyalogos átkötések utcák között, gyalogos hidak (pl. a Barát-patak felett a Harmat utcánál a Kalász Suli rövidebb úton való elérhetőségéért, illetve a Patakpart Általános Iskolába való eljutás megkönnyítése), kézenfekvőbbé tehetik az adott célok gyalogos megközelítését.

Az intézmények megfelelő helyre való telepítése, a jól kijelölt iskolai, óvodai körzetek mind olyan eszközök, amelyek a gyalogos-kerékpáros közlekedést fogják segíteni. A Vasút sori óvoda megépítése csökkentheti a településen belüli felesleges utakat. A leendő óvoda és a Kalász Suli súlyponti helyzete a HÉV-megálló közelségével együtt a kalászi családoknak nagy könnyebbséget fog jelenteni.

Célunk, hogy Budakalászt biztonságosan használhatóvá alakítsuk, hogy a gyermekeket akár egyedül is el merjék engedni a szülők az iskolába, amennyiben pedig még kísérik a gyermeket, akkor az egyes intézmények egyszerűen megközelíthetőek legyenek. Ehhez a védett gyalogos közlekedés feltételeit kell megteremteni, javítani. A forgalom- és sebességcsillapítás, a gyalogos átkelők számának növelése, az átkelők kialakításának fejlesztése (nyomógombos, lámpás zebrák az óvodák, iskolák megközelítő útvonalain stb.) mind egyaránt szükséges beavatkozások. Az iskolák, óvodák, bölcsődék megközelítésére szolgáló járdák megfelelő szélességű kialakítása, illetve a kerékpáros megközelítés és a kerékpárok tárolásának megoldása is eszközei ennek.

Békásmegyer, Pomáz, Szentendre kerékpáros elérhetőségének javítása a szomszédos települések önkormányzataival közös célkitűzésünk.

4.4.2.3. Gépjárműforgalom – célok

Alapvető célkitűzésünk a felesleges autóhasználat csökkentése. A településen áthaladó forgalom tömegközlekedéssel, valamint a településen belüli gyalogos-kerékpáros közlekedéssel kiváltható forgalom lehetőségének a megteremtése a cél. A főútvonalak forgalomcsillapítása alapvetően az „északi elkerülő”, illetve az az M0 autópályát megépítését követően lehetséges. Erre felkészülve előkészítjük a város forgalomcsillapítási terveit, és lehetőség szerint bővítjük a csökkentett sebességű körzetek nagyságát.

A gépjárműforgalom csökkentése – kiemelten a lakóövezetekben – a település élhetősége szempontjából nagyon fontos kérdés. A forgalmi dugók, a lég- és zajszennyezés az érintett utak környezetében élőket, az adott utakat használókat fokozottan hátrányosan érintik.

Mindezek mellett természetesen a gépjárművet használókra is gondolni kell. A budakalászi autósok számára biztosítani kell a közintézmények, üzletek elérhetőségét. Tekintettel arra, hogy a közterületi parkolók nem a huzamosabb idejű gépjárműtárolás céljára szolgálnak, a városközpontban (bevásárlás, egészségház környékén) az időkorlátos parkolás, az iskolák esetében a K+D (Kiss and Drive) parkolók kialakítása, a P+R parkolók esetében pedig a hozzáférés településünk lakóira való korlátozása lehet megfelelő eszköz.

Lehetőséget kell teremteni arra is, hogy a főváros közeli területekről Budapest irányába (pl. a Berdóból Békásmegyerre) Budakalász belterületének elkerülésével is el lehessen jutni, ezzel is csökkentve a forgalmi dugókat és a légszennyezés mértékét. Ehhez a levezető utak minőségét javítani kell.

Közlekedéssel kapcsolatos tervezések, egyéb teendők:

- Forgalomtechnikai terv elkészítése;
- Kerékpárforgalmi hálózati terv elkészítése;
- A település útvonalhálózatának felülvizsgálata, rávezetése Helyi Építési Szabályzatra;
- Szemléletmód megváltoztatása oktatással, tájékoztatással.

4.5. Környezetvédelem

A környezetvédelem ügye a településfejlesztéstől el nem választható, a kettő szerves egységet alkot. A környezetvédelmi intézkedések alapja a helyzet megismerése, a problémák feltárása, csak ezután következhet azok orvoslása. Tekintettel az előbbiekre, a meglévő állapotok felmérésével kezdjük.

- Légszennyezettség
- Talajszennyezettség
- Vízszenyezettség
- Zajszennyezettség

A valós helyzet ismeretében lehet a szükséges intézkedéseket meghatározni. Ezeknek az alapozó méréseknek és tanulmányoknak hatása lesz a Helyi Építési Szabályzatra, a formalomtechnikai tervre, sőt akár még az adórendeletekre is.

A méréseket a megfelelő időben (állandó éves és időközönkénti mérések) kell az erre alkalmas (akkreditált, esetleg saját laborral rendelkező) cégekkel elvégeztetni. A mért adatok elemzését, kiértékelését a lakosság felé is kommunikálni fogjuk, amellett, hogy a település fejlesztésén dolgozó tervezők számára ezek lesznek a kiindulási alapok. A mérések és az azokhoz kapcsolódó intézkedések az iskolai oktatásban is megtalálhatják a szerepüket, mivel a környezettudatosságra, valamint a közügyek intézésében való részvételre nevelés szükségessége napjainkra egyértelművé vált.

A diákok részvétele a mérésekben nemcsak tudományos tapasztalat a számukra, hanem egyúttal betekintést nyernek az Önkormányzat környezetvédelmi feladataiba is, és érzékenyebbé válnak a környezetvédelmi problémákra. Az iskola és az Önkormányzat összehangolt, közös tevékenysége jó példa lehet az önkormányzati intézmények eredményes együttműködésére is.

Ezek a mérések egyúttal a pályázati források elérését is segítik, a klímaváltozásra való felkészülés, annak hatásainak, és esetleg magának a változásnak a mérséklését is szolgálhatják, a lakosság egészséges életterét biztosítva.

A lakosságot minden eszközzel érdekeltté kell tenni abban, hogy betartsa az Önkormányzat által megszabott intézkedéseket. Mindannyiunk közös érdeke, hogy az egészséges élettel összeegyeztethetetlen tevékenységeket távol tartsuk magunktól. Ne hagyjuk elveszni értékeinket, ne essen áldozatul településünk az átmenő forgalomnak. El kell érniük, hogy rekreációs területeink betölthessék eredeti szerepüket. A siker érdekében ragaszkodunk a „*Friss levegőt Budakalásznak!*” szlogenhez.

Környezetvédelmi, azon belül a talajszennyezettségi problémák tekintetében három kiemelt területen szükséges előre lépni. Az első – és talán legrégebbi – probléma a Lenfonó alatti talaj, illetve felszín alatti víz feltehető (toxikus fém-) szennyezésének megismerése és lehetséges felszámolása. Ugyancsak fontos a Kevélyre vezető turistaút mentén a fennsíki területen állítólagosan elásott textilipari iszapokkal megtöltött hordókkal kapcsolatos tények tisztázása és a lehetséges környezetvédelmi kockázatok megismerése. A következő időszakban mindenképp meg kell történnie legalább a tényfeltárásnak ezekben az esetekben, hogy ismert legyen a szennyeződés mértéke, kiterjedése. Különösen a Lenfonó alatti potenciális szennyeződés lokalizálása és megismerése fontos, mivel a Lenfonó területének bármilyen további hasznosításának ez jelenti az első és belépő feltételét. A harmadik szegmens a talajszennyezések kérdésében átvezet a vízvédelem, azon belül is a felszín alatti vizek, különös tekintettel a felszín alatti ivóvízbázis vízminőségi kondíciója megőrzésének kérdésköréhez. A város közel fele, az ipari hasznosítású területek jó része, valamint a szabadidős tevékenységeket kiszolgáló parkolók is vízbázisvédelmi övezeten találhatók. Fontos célkitűzés, hogy a védelmi funkció a város területén ne sérüljön, ezért fokozott figyelmet és kontrollt kell gyakorolni a vízbázis védelme szempontjából minden érintett gazdasági tevékenységre. Meg kell vizsgálni, hogy teljesülnek-e a valóságban a vízvédelemhez kapcsolódó intézkedések, betartják-e az előírásokat, működtetnek-e monitoringrendszert, rendelkeznek-e havária esemény bekövetkezésére kidolgozott beavatkozási ütemtervvel.

A vízügy és vízvédelem témakörében több jelentős feladat végrehajtása szükséges. Első körben célszerű a vizeket két csoportban, felszíni és felszín alatti vizekként tárgyalni. A következő egy-két évben monitoringrendszert kívánunk bevezetni, hogy mind minőségi, mind pedig mennyiségi szempontból kellő mennyiségű kiinduló adat álljon rendelkezésünkre a további feladatok konkrét megfogalmazásához. Ezek:

- Együttműködés a Közép-Duna völgyi Vízügyi Igazgatósággal az árvízvédelmi feladatok vonatkozásában, különös tekintettel a Duna-part és a Barát-patak kérdésében.

- A településen áthaladó vízfolyások (Barát-patak, Kalász-patak) lefolyási viszonyainak megismerése, kockázatok (talajerozió, áradás/vízhozam, rézsúk stabilizációs kérdései stb.) megnyugtató rendezése, vízminőség tisztázása. Klímaváltozás lehetséges hatásainak számbavétele, modellezése. Extrém időjárási viszonyok esetére is szükséges elvégezni a méretezési számításokat.
- A város felszín alatti vizeinek komplex mennyiségi (áramlási) feltárása, hidraulikai modellezése. Ezzel párhuzamosan lehetőség szerint a település összes kútjának, helyének lajstromba vétele, állapotának felmérése és fennmaradási engedélyeztetése is megtörténik. Ez lesz az alapja a város csapadékvizeit összegyűjtő rendszer tervezésének és minden – a város vízvédelmi tevékenységét összefoglaló – tervező munkának. Ennek a munkának az is a feladata, hogy a megemelkedő talajvizek okozta akut problémákat (pl. Gém utca, Zrínyi utca, Jókai utca és HÉV közötti övárók) meg tudjuk oldani, megnyugtató módon tudjuk rendezni.
- Külön kell foglalkozni vízminőségi kérdésekkel is, ez különösen a talajvíz állapotára, és ezen keresztül az Omszk-tó vízminőségi állapotának megfigyelésére (ezen keresztül a tó további hasznosítására) vonatkozó feladat. Vízminőségi kérdés még a település felét elfoglaló vízbázisvédelmi védőterületen lévő területek talajvizeinek állapotmegőrzése, amit már a talajvédelmi részben említettünk.
- Külön kívánunk foglalkozni a Lupaszigeti bekötőút Duna-parti részén megörökölt, nyolc parti szűrésű csőkútjának fennmaradásával és további sorsának meghatározásával. A stratégiai vízbázis kútjai felszín alatti csővezetékekkel vannak összekötve a Lenfonó területével. Mind a kutak, mind a vezeték állapota ismeretlen, és ugyancsak nem ismert, hogy milyen vízvédelmi intézkedések megtételére alkalmas a kutak környezete. Amennyiben a vezetékek műszaki állapota megfelelő, az rendkívül gazdaságos vízbeszerzést tenne lehetővé a város számára, amelyet nyáron a kihelyezett növényzet és a forró útburkolatok locsolására használhatnánk.

4.6. Energiafelhasználás, zöldenergiák

Településünknek fel kell készülnie a klímaváltozás hatásaira, az energiahordozók hozzáféréseinek megváltozására, a felhasználható vízkészletek csökkenésére. Mind a település, mind a lakosság energiafogyasztását fenntartható pályára kell állítani. Ösztönöznünk kell az energiafogyasztás csökkentését és a megújuló, környezetkímélő energiaforrások használatának elterjedését.

4.6.1. Passzív eszközök

- a) Az energiafogyasztás csökkentése az épületek energetikai korszerűsítése által;
- b) Közintézmények energiatudatos tervezetése, átalakítása;
- c) Az épületek nyári túlmelegedés elleni védelmének passzív eszközökkel való megoldása;
- d) A hőszigetek kialakulásának mérséklésére
  - köz- és magánterületek zöldfelületeinek növelése, elsősorban fásítással;
  - a burkolt felületek csökkentése a zöldfelületek javára;
- e) Zöldhulladék komposztálása és talajjavításra való felhasználása az elszállítás helyett;
- f) Esővíz gyűjtése, felhasználása;
- g) Gyalogos és kerékpáros közlekedés arányának növelése;

- h) Munkahelyteremtés a településen belül elérhető munkavállalók helybéli foglalkoztatására;
- i) Csomagolásmentes vásárlási lehetőségek megteremtése;
- j) Környezeti nevelés a háztartásokba kerülő elszállítandó hulladékmennyiség csökkentésére;
- k) A beruházások, közműépítések megfelelő előkészítése által az utólagos beavatkozási kényszerek csökkentése;
- l) Helyi és térségi élelmiszerek, termékek vásárlásának előnyben részesítése (helyi piac);
- m) Vegyszermentesebb életmódra váltás, természetes tisztítószeres használata;
- n) Helybéli oktatási-, nevelési intézmények vonzóbbá tétele, hogy gyermekeink ne utazzanak távoli iskolákba, óvodákba.

4.6.2. Aktív eszközök

- a) Megújuló energiaforrások hasznosítása
  - napelemek alkalmazása pl. a nagyfelületű parkolók árnyékolására;
  - hőszivattyús fűtési rendszerek alkalmazása;
- b) Az energiafogyasztás csökkentése az épületek gépészeti korszerűsítése által;
- c) Duna-parti kútjaink újbóli használatba vétele;
- d) Városi tömegközlekedés megteremtése a városközponttól távolabb lakók közlekedési igényeinek kiszolgálására, lehetőség szerint „zöld” járműparkkal;
- e) Ingázók munkahelyének tömegközlekedéssel való megközelítése (HÉV);
- f) A közvilágítás egységes, gazdaságosan üzemeltethető átalakítása a fényszennyezés egyidejű csökkentésével, megújuló energia felhasználásával;
- g) Haszonnövény-termesztés szorgalmazása a lakossági kertekben.

Közösségi kertek alapítása a település tulajdonában álló termőföldeken. A kertek művelésének a településre korábban jellemző módjai, tájfajta növényei, pl. bolgárkertészet művelése lehetőségeinek újrateemtése. Helyi természeti adottságok, jó minőségű termőföld, természetes vizek, patakok segítségével, közösségi formában a föld műveléséhez értő idősebb generációk és a fiatalok együttműködésében. Környezettudatos oktató és szemléletformáló programok szervezése a gyermekek és a felnőtt lakosság számára a fenntartható környezetért.

5. Értékvédelem

Az elmúlt évtized változásainak következtében időszerű vált a Budakalász területén található kultúrtörténeti, természeti és tájképi egyedi tájértékek aktualizált felmérése, a helyi védettséget élvező természetvédelmi területek jelenlegi felmérésének és kezelési tervének, egyeztetési anyagának elkészítése, valamint a helyi értékvédelem alatt álló épületek jelen állapotának felmérése, az adatbázis frissítése az értékkataszterek felülvizsgálatával. A 43/2017.(XII.15.) Önkormányzati Rendelet részletesen szabályozza a helyi értékvédelem feladatait és szabályait, valamint a vonatkozó önkormányzati támogatási és ösztönző rendszert. A Települési Értékvédelmi Támogatás a város költségvetésében évek óta szerepel. Ezt a támogatási forrást szándékozunk bővíteni, kiegészíteni egyrészt a fenti rendelet előírásainak szigorúbb betartásával, az esetleges bírságok támogatásokra való fordításával, valamint elérhető fejlesztési pályázatok bekapcsolásával.

A város Ófalu kerületének kiemelt védelmére fontos lenne külön programot, településrészi egységes tervet és ösztönzőrendszert indítani. Az önkormányzati tulajdonban álló védett épületek felújítására közösségi kezdeményezéseket is érdemes bevonni, például százéves épületek „örökbefogadásával”. A program keretében a helyi védelem alatt álló, de saját felújítási forrással nem rendelkező idős magántulajdonosok is segítséget kaphatnának.

A helyi értékvédelem alatt álló épületek felújításának és helyreállításának további költségeihez pályázatok kiírásával a Budakalásziért Közalapítvány is hozzájárulhat. Az épületek történeti múltjának további felkutatásában számítunk a helyi lakosok, a közösség részvételére, ezáltal hozzájárulva egy helytörténeti múzeum anyagának gyűjtéséhez, bővítéséhez is. A város, a városrész, az épület múltbéli értékeinek, történelmének, történetének és gyökereinek közös feltérképezése hozzájárul a közösségi pozitív jövőképhez és közös megvalósításhoz. A tárgyi emlékek és személyes történetek gyűjtése közösségi pályázati felhívás keretében is megvalósulhat. Az összegyűjtött anyagokat publikáljuk, ezzel is erősítve a helyi identitást.

A védett természeti értékekre vonatkozó rendelet szakmai anyaga a természetvédelmi kezelési terv, amely – különös tekintettel a helyi egyedi értékekre – szintén aktualizálásra, felülvizsgálatra kerül a közeljövőben. Szükségessé vált Budakalász környezeti fenntarthatósági programjának felülvizsgálata is, továbbá a város klímastratégia tervének elkészítése. Ennek során szintén kiemelt figyelmet kell fordítani védett természeti és épített értékeinkre.

6. Szociális gondoskodás, egészségügy, oktatás, sport

6.1. Gyermek nevelése

6.1.1. Bölcsődei ellátás

A három éven aluli gyermekek bölcsődei ellátása az Önkormányzat feladata. Budakalász lakóinak száma az elmúlt néhány évben jelentős mértékben növekedett és növekszik jelenleg is. A települést sok fiatal választja lakóhelyéül. A betelepülések számának növekedése, az otthonteremtési támogatások és népszerű adókedvezmények, a kedvező földrajzi fekvés mind-mind a város lakónépességének és a gyermekszületések számának és a bölcsődei férőhelyigények növekedését eredményezi.

Az önkormányzati fenntartású bölcsőde két épületben, a Budai út 10. szám alatti székhelyen és a Mályva utca 1/b alatti telephelyen közös vezetés alatt működik. 2016. február hónapban törzskönyvi nyilvántartásba vett és jelenleg hatályos Alapító Okirata, valamint hatályos működési engedélyeik alapján (Budai út 30 fő + Mályva utca 48 fő) összesen 78 bölcsődei férőhelyet biztosít a budakalászi 1-3 éves kisgyermekeknek. Bevezetésre kerülhet a jogszabály által biztosított bölcsődei intézményi térítési díj, melynek szükségszerűségét minden évben felülvizsgálja a képviselő-testület, s az adott év költségvetésének tárgyalásakor határozza meg annak összegét.

6.1.2. Óvodai ellátás

Magyarországon az óvodai nevelés 3 éves kortól kötelező. A korai óvodába járással nő az esélye annak, hogy időben felfedezzék, ha egy gyerek valamelyik területen lemaradt. A hátrányok és a tehetségek felismerése, kiszűrése hozzájárul az eredményesebb iskolakezdéshez, és jelentős szerepe lehet abban, hogy a korai iskolaelhagyás arányait csökkenteni lehessen.

Az óvodai ellátás a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó kiemelt helyi önkormányzati feladat. Településünkön az óvodai ellátás feladatait két intézmény, a Telepi Óvoda és a Nyitnikék Óvoda látja el, amelyek hatékony működésére nagy hangsúlyt helyez az Önkormányzat. A beköltözések eredményeként a növekvő lakónépesség a gyermeklétszám emelkedését is maga után vonta. A Telepi Óvoda 8 csoportban, a Nyitnikék Óvoda a Vasút sori Óvoda lebontása után 2 telephelyen 10 csoportban fogadja az óvodáskorú gyermekeket.

A Vasút sori Óvoda lebontása következtében létrejött kapacitáshiányt, illetve az óvodai létszámokban így létrejött zsúfoltságot az Önkormányzat átmeneti megoldással kezeli. A 2020/2021. nevelési évben két új óvodai csoport indul a Csupa Csoda Ház magánóvodában (korábbi nevén Csodabogár Óvoda).

Az óvodai ellátás vizsgálatokor fontos és sajnálatos körülmény a Vasút sori Óvoda megépítését célzó pályázat sikertelen végeredménye. A képviselő-testület továbbra is elsődlegesnek tekinti az óvoda új paraméterekkel, kibővített műszaki tartalommal történő felépítését.

6.1.3. Iskolák

Budakalász köznevelési intézményrendszere az épülő új iskola átadásával lesz teljes. A Kalász Suli Általános Iskola és a Szentistvántelepi Általános Iskola tanulói létszáma a településre beköltözők számának emelkedésével magyarázható. 2012. évig az iskolák 8 évfolyamon 16-16 osztályban tanították a gyermekeket, a 2012. évtől minden évben már 3-3 első osztály indítására volt szükség a jelentkezők megnövekedett száma miatt. A Kalász Alapfokú Művészeti Iskola (zeneiskola) a 2003. évben átadott

központi épületben és több intézményben működik. A köznevelés országos szintű átszervezésével általános iskoláink fenntartása és üzemeltetése 2013 januárjától a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) került.

A város mindkét iskolája kisméretű, csak kiscsoportok befogadására alkalmas tornateremmel (tornaszobával) rendelkezik, amelyek osztott működésre nem alkalmasak. Ennek eredménye, hogy egyik intézmény sem képes minden testnevelés óráját saját tornatermében megtartani, illetve az iskolai udvar mérete sem nyújt lehetőséget osztályok, csoportok mindennapos testnevelésének megszervezésére. A megnövekedett igények teljes kielégítését egy új és korszerű intézményi épület szolgálná. A város 2019-ben elkezdett iskolaépítési beruházása a két általános iskola zsúfoltságát hivatott megszüntetni. A jelenleg konténerekben tanuló iskolai osztályok 21. századi körülmények közé helyezését oldja meg a Klisovác utcában jelenleg is zajló beruházás, amelynek átadása azonban csak 2021-ben várható.

6.2. Kultúra

Budakalász város egész évet átölelő változatos, sokrétű és színes kulturális élettel rendelkezik. A közművelődési élet centruma a Faluház (Kós Károly Művelődési Ház és Könyvtár), amely saját szervezésű eseményei mellett befogadó intézményként is működik. Mivel a város nem rendelkezik nagy tömeg befogadására alkalmas klasszikus városközponttal, szabadtéri helyszínnel, így a szabadtéri események is javarészt itt lelnek otthonra. Óriási forgalmat bonyolít évente, így mindenképpen nagy figyelmet érdemel a ház és környezete is. Mivel a helykihasználás intenzív, az igényes programok további megvalósításához házon belüli tartalékokra van szükség. Az intézmény hozzáépítéssel nem bővíthető, ezért felmerült a Könyvtár új helyre költöztetése. Ugyancsak felmerült a város történetét bemutató Helytörténeti Múzeum megalapítása.

6.3. Egészségügy

Az egészségügyi ellátás az Egészségházban történik. A településen 4 felnőtt háziorvos, 2 gyermekorvos és 2 fogorvos az Önkormányzattal kötött feladatellátási szerződés keretében biztosítja az orvosi ellátást. A fejlesztési irányt a helyi lakosság igényeit szélesebb körű szolgáltatásokkal kielégítő, emelt szintű orvosi ellátás jelenti, valamint egyre több szakrendelés helyben történő megszervezése a helyi lakosok számára. A háziorvosi rendelések mellett az Egészségházban külön helyiségben helyet kapott a vérvételi szolgáltatás, amelyet az Önkormányzat finanszírozásában egy háziorvos és asszisztenciája végez, valamint a reumatológia és pszichiátriászakrendelések is, melyet az Országos Egészségpénztár finanszíroz.

A város tovább szándékozik bővíteni a szakrendelések körét. Az ezirányú megbeszélések megkezdődtek és jelenleg is tartanak Szentendre Város Egészségügyi Intézményei orvosiigazgatójával.

Nagy hangsúlyt fektetünk az Önkormányzat alapdokumentumainak aktualizálására. Az Egészségügyi Kerekasztal közreműködésével megújítjuk a 2009-ben született városi Egészségügyi Koncepciót. Fontos szerep jut az egészségmegőrzésnek is, így az Egészségklub részvétele a prevencióban, a szűrővizsgálatok lebonyolításában része és kiegészítője a háziorvosi ellátásnak. Pénzbeli támogatást nyújtunk a Pomáz Környéki Orvosi Ügyelet működéséhez.

6.4. Sport, szabadidő

A kiváló természeti adottságok miatt ezen a területen hatalmas lehetőségek rejlenek Budakalászon. Az Omszk-tó vizét és a tópart egy részét vízisí- és wakeboard oktatására 2005 óta bérlí egy cég. Csábító túrázási lehetőségeket nyújtanak a települést ölelő hegyek, valamint a Duna-part közelsége.

Megtalálják számításait a kerékpározás szerelmesei is, de a környék kerékpárújtjai a fejlesztések összehangolatlanlansága miatt nem képeznek jól használható egységet. Ezen segíthet az EuroVelo 6 nemzetközi kerékpárút, mely a Duna mentén Budapestet és Szentendrét köti majd össze. Az 5,6 km hosszú kerékpárút Budakalászon is áthalad.

Sajnálatos vesztesége minden Budakalászon élőknek a 2017-ben „eladott” Lupa-tó. A város reményteljes beruházási potenciált és vagyont veszített, aminek hatásai már most látszanak a település turisztikai lehetőségeinek beszűkülésében.

A város sportélete aktív és eleven. Olyan sportegyesületek adnak módot és lehetőséget a verseny- és tömegsportra, mint a BMSE, a BUTEC, a Vidra SE, a BSC és az Óbuda-Kalász Ritmikus Gimnasztika TC, valamint a Budakalászi Testedző Klub.

Az Omszk parki futballközpont az Önkormányzat tulajdonát képezi, üzemeltetését és hasznosítását a BMSE végzi. Területén szabványméretű füves labdarúgópálya, homokos edzőpálya, valamint műfüves kispálya, lánbteniszpálya és kisméretű focipálya található. A pályák és az öltözők egymáshoz közel elhelyezkedve egységes komplexumot alkotnak. A létesítmények túlnyomó része a versenysportot szolgálja, de a műfüves pályák a lakosság, valamint cégek, szervezetek által is bérelhetők.

Vonzó szabadidős tevékenységet kínálnak a városban megtalálható EU-konform játszóterek, melyek rendszeresen bevizsgált játékaikkal biztonságos használatot garantálnak. Jelentős helyszíne továbbá a tömegsportnak a Kalászi Sportcsarnok, amely változatos mozgásformákkal várja az odalátogatókat. Hatalmas lehetőség rejlik a Klisovác utcában épülő általános iskola tornatermében, hiszen az itt megépülő csarnok a város egyik legimpozánsabb sportcentrumává válhat.

A képviselő-testület változtatott a sportfinanszírozás rendszerén is. Az eddigi gyakorlattól eltérő újdonság a sporttámogatások pályázati úton igényelhető rendszere, ami ezen a téren is átláthatóbb körülményeket teremt.

6.5. Szociális gondoskodás

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a város idős lakóira. Az eddigi kampánycélú ajándékozáásra épített juttatási rendszert egy méltányosabb és hasznosabb követi. A képviselő-testület fő céljai a méltányosság és a szociális támogatások gyarapítása. A méltányossági szociális támogatások körébe olyan elemek tartoznak, mint a gyógyszer-támogatások, a rendkívüli család- és gyermekvédelmi támogatások, a lakásfenntartási támogatás, a sérült gyermekek támogatása, illetve temetési támogatás. Az Önkormányzat működteti a Kalászi Idősek Klubját, amely az alábbi szociális szolgáltatásokat nyújtja:

- nappali ellátás,
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás.

A nappali ellátás keretében programok szervezése, fejlesztő, szinten tartó, egyéni és közös foglalkozásokat tartanak. Az étkeztetés kétféle módon, helyben fogyasztással és elvitellel egyaránt megoldható, mert az étkeztetési szolgáltatást nyújtó cég kiszállítást is végez. A házi segítségnyújtás ugyancsak kínálózó lehetőség az arra rászoruló kérelme, gondozási szükséglete és egészségi állapota alapján.

Az idősgondozásban és a rászoruló családok feltérképezésében, ellátásában a Kalászi Idősek Klubja partnere a Szent Ferenc Karitás Csoport és a Dunakanyari Család- és Gyermekejóléti Intézmény Budakalászon dolgozó munkatársai.

Budakalászon a mintegy 2600 nyugdíjaskorú lakos bevonását az ellátásba, illetve a valós igények feltérképezését nagyban segítené a HELPBOX segélynyújtó rendszer kiépítése, melyet elsősorban egyedülálló, beteg vagy egyéb okból rászoruló idős emberek számára fejlesztettek ki. A rendszer egyben 24 órás, nonstop diszpécsterszolgálattal kiegészített jelzőrendszeres ügyeleti rendszer. Ha a költségeket fedező állami normatíva vagy pályázati forrás nyílik, a szervezést, az igények felmérését mihamarabb el szeretnénk kezdeni.

Korábban felmerült egy Budakalászon működő konyha létesítése, amely elláthatná a köznevelési intézményeink gyermekeit, bölcsődéseinket, valamint ezt a szolgáltatást igénylő nyugdíjasainkat is. Az intézményvezetők jónak tartották a tervet, ami megkönnyítené többek között a speciális diétás kérések megvalósítását is, valamint a házhozzállítási igényeknek is eleget tudna tenni. A megvalósíthatóságot más járási települések bevonásával is megvizsgáljuk.

A szociális gondoskodásnak része a város által fenntartott, mintegy 110 bérlakás kiadása. Bérlakásainkat három csoportba oszthatjuk:

1. szociális alapon kiadott bérlakások;
2. költségalapon kiadott bérlakások;
3. piaci alapon kiadott bérlakások.

A szociális alapon kiadott lakások hordozzák magukban a legtöbb műszaki problémát. Állapotukból következik, hogy ezen lakásokra megfelelő forrásokat kell szánni ahhoz, hogy állagukat megőrizzék, illetve szükség esetén javítsák. Jobb a helyzet a költségalapon kiadott lakások esetében, míg a legjobb minőséget a piaci alapon kiadott lakások képviselik. A bérlakásállomány legtöbb minőségi kifogással rendelkező tagjait az Önkormányzat a bennük élőknek értékesítésre felkínálja.

Fontos feladat, hogy a lakhatási válság időszakában a lehető legtöbb bérlakását megőrizze az Önkormányzat, hiszen a bérleti díjából rendszeresen termelődő bevétel képezhető. A bérlakásállomány jobb állapotú lakásaiból ki kell jelölni néhány szolgálati lakást, melyek a messziről érkezett, Budakalászon foglalkoztatott munkavállalók lakhatását oldják meg. A Gyár utcában található, rossz műszaki állapotú bérlakáseggyüttes további sorsáról alapos állapotfelmérés után dönthet majd a képviselő-testület.

A Kolónia egykori épületének jelenleg üres telkén egy bérlakás építési program elindításának feltételrendszerét vizsgáljuk. Az új építésű ingatlanok ideiglenes otthont adhatnak ifjú házásoknak, segítve őket a gyermekvállalásban, családalapításban.

7. Gazdaságfejlesztési programok

A következő öt évben Budakalász gazdaságfejlesztési programja két fontos pillérre támaszkodik. Az első a helyi vállalkozásokkal való intenzívebb együttműködés, és ezeknek a vállalkozásoknak mélyebb integrálása a lakóközösségbe. A második a közvetlen európai uniós és a hazai pályázati források minél hatékonyabb kihasználása.

7.1. Helyi vállalkozásokkal való intenzívebb együttműködés

A helyi vállalkozásokkal való intenzív együttműködés elsődleges célja az erős lokális integráció, ami segítheti a vállalkozások működését, egyben értéket teremthet a budakalászi lakosság számára. A programok megvalósításában a természeti kincseink megőrzésének, minél jobb hasznosításának, illetve a településen belüli közúti forgalom csökkentésének kulcsszerepet szánunk. A főbb programelemek:

a) Helyi fogyasztó közösséggel való kapcsolatok fejlesztése

Azon vállalkozások számára, akiknek felvevőpiaca a budakalászi lakosság, lehetőséget szeretnénk teremteni a közösségi programokban való aktívabb részvételre. Ezeknek módja lehet a személyes jelenlét, az élömunka-támogatás, tárgyi vagy pénzbeli adomány is, melyért cserébe az Önkormányzat megjelenést és láthatóságot biztosíthat. Ilyen kezdeményezések lehetnek a helyi infrastruktúra-fejlesztések, közparkok fejlesztése és egy esetleges termelői piac megvalósítása is.

b) Helyi munkaerő-toborzás hatékonyabbá tétele

A legtöbb budakalászi lakos feltehetően nem is tudja, milyen sok jól működő vállalkozás van Budakalászon, így álláskereső esetén nem veszik figyelembe az összes helyi lehetőséget. Azon vállalkozások számára, akik helyi munkaerőt szeretnének foglalkoztatni, tervezünk egy álláskommunikációs platformot, amelyet megfelelő kommunikációval támogatna az Önkormányzat is.

c) Kapcsolatépítés helyi vállalkozókkal, beszállítói, együttműködési lehetőségek keresése

Annak érdekében, hogy minél több helyi keresztfunkcionális együttműködés valósulhasson meg a Budakalászon székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások között, Vállalkozói Fórumokat szervezünk, ahol az erre nyitott cégvezetők megismerhetik más vállalkozások tevékenységét és működését.

d) Ipari/kereskedelmi beruházások és fejlesztések lehetőségei

Szeretnénk támogatni azon helyi vállalkozásokat is, akik növekedési pályájukat beruházásokkal kívánják támogatni. Ilyen beruházási területek lehetnek a Duna-part, az Omszk-tó és a Lupa-tó környezete, valamint a volt Lenfonó területe.

Ahhoz, hogy az intenzívebb közösségi integráció minden fél számára szinergiát teremtsen, szorosabb, interaktív kapcsolatot szeretnénk kialakítani a Budakalászon székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozásokkal, hogy a részvételi demokrácia eszközeivel közösen alakíthassuk városunk jövőjét.

e) Pályázati források bevonása

Annak érdekében, hogy hatékonyabb lehessen Budakalász az európai uniós és a kormányzati pályázati források elnyerésében, a következő években külön erre szakosodott szakembert alkalmazunk

a Polgármesteri Hivatalban. Feladata a pályázati stratégia kialakítása, a megfelelő pályázatok megtalálása, a pályázati keretek integrálása a településfejlesztési stratégiába, valamint a pályázati anyagok benyújtása és végigkísérése.

Mivel európai uniós szinten is kiemelt szerepet kapnak a következő években a környezethatékonysági és a smart city projektek, szeretnénk, ha az ezekkel kapcsolatos forrásteremtésben Budakalász jól szerepelne. A környezethatékonysággal kapcsolatban fontos terület lesz Budakalász számára a megújuló erőforrások kiaknázása, valamint a hulladékkezelés és hulladékcsökkentés elősegítése.

A smart city megoldások segítséget nyújthatnak a helyi közlekedés optimalizálásában, az intenzívebb közösségi együttműködésben és hatékonyabb erőforrás-managementben, információs technológiai (IT) és világhálóra csatlakoztatott okos eszközök (IOT) segítségével.

8. Részvételi politikai kultúra fejlesztése, a részvételi költségvetés koncepciója

Fontosnak tartjuk egy olyan részvételi politikai kultúra kialakítását városunkban, amely a résztvevők (lakosság, helyi civil szervezetek, Önkormányzat) folyamatos együttműködésén keresztül biztosítja a rendelkezésre álló erőforrások hatékony felhasználását. Biztosítja egyrészt a legjobb, a közösség érdekeit leginkább szolgáló projektek kiválasztását, másrészt a megvalósítás ellenőrzését, emellett visszacsatolást ad a működés során is.

A részvételi demokrácia központi eleme a nyilvános vita, amelyet a város lakói folytatnak városunk közügyeiről. Fontos, hogy a vita résztvevői más véleményekre nyitottan kapcsolódjanak be a folyamatba és a döntések következményeit közösen viseljék. Az Önkormányzat feladata, hogy törekedjen minden érintett fél bevonására, biztosítsa a szükséges feltételeket a vita lebonyolításához. A döntések széleskörű elfogadását az teremti meg, hogy a döntésig vezető folyamat során a részvétel egyenlő feltételei biztosítottak valamennyi, a teljes érintett közösséget leképező résztvevő számára. Célunk, hogy a részvételi politikai kultúra fejlődésével párhuzamosan folyamatosan nőjön a folyamatban résztvevő lakosok, a bevont projektek és beruházások száma és értéke.

Részvételi demokrácia a gyakorlatban: a részvételi költségvetés

A részvételi költségvetési tervezés során az önkormányzati költségvetés egy részének elköltéséről minden évben a lakosság dönthet, egy transzparens, minden érdekelt fél részvételével zajló folyamat során.

- Első lépésként szükséges a teljes eljárás kereteinek megtervezése, a bevonandó források mértékének meghatározása. A részvételi tervezésbe bevont összeg a kezdetekben alacsony, általában később sem haladja meg a városi költségvetés 1-2 százalékát. Ez az összeg természetesen közösségi, egyéni, vállalati adományokkal kiegészíthető.
- Második lépés a helyi kezdeményezések, problémák összegyűjtése, majd projektötletké formálása.
- A projektötletek szakértői véleményezése, megszürése után a továbbjutó konkrét, beárazott projektek közül lakossági szavazás során kerül kiválasztásra a nyertes.
- A lakosságnak lehetősége van a nyertes projekt megvalósítását nyomon követni, visszajelzéseket adni.

A fentiekben röviden vázolt részvételi költségvetési tervezés bevezetésének lehetőségéről egyeztetéseket kezdeményezünk a modellt már sikeresen alkalmazó önkormányzatokkal és a budakalászi érintettekkel is.

9. Átlátható önkormányzati működés

A jelenlegi jó gyakorlatok megtartása mellett (pl. nyilvános testületi ülések, napirendi pontok, előterjesztések és határozatok nyilvánossága) szeretnénk az önkormányzati működés átláthatóságát tovább növelni.

Meggyőződésünk, hogy a lakosság és az Önkormányzat sikeres együttműködésének egyik alappillére a transzparens, közérthető kommunikáció.

A közérdekű adatok elérését egyszerűsíteni szeretnénk, fő szabályként törekszünk az ingyenes hozzáférés biztosítására, illetve ahol az adatok előállítása kapcsán költségek merülnek fel, ott arányos díjak bevezetésére. Célunk, hogy valamennyi kiadott közérdekű adat az Önkormányzat honlapján anonimizált formában elérhetővé váljon. A korábbihoz képest átláthatóbbá kívánjuk tenni az Önkormányzat gazdálkodását is: a költségvetési tervezési folyamattól az önkormányzati tulajdonban lévő cég gazdálkodásán át a pályázatok nyilvánosságáig. Az átláthatóság és megértés növelésében fontos szerepet szánunk a közösségi tervezési, részvételi folyamatoknak, legyen szó egy kutyafuttató közös megtervezéséről, vagy a részvételi költségvetési modell kialakításáról.

Biztosítani kívánjuk az Önkormányzat által kötött szerződések és a kiírt pályázatok nyilvánosságát. Az Önkormányzat honlapján közzé kívánjuk tenni az Önkormányzat és cége által kiírt vagy kötött, 1 millió forintot meghaladó értékű beszerzéseket, azok módosításait, a szerződéskötést megelőző kiválasztási eljárások, közbeszerzések, a szerződések teljesítésének dokumentumait.

Kiemelten fontosnak tartjuk az átlátható ingatlangazdálkodást. Ennek érdekében ingatlanok bérbeadásakor vagy értékesítésekor elérhetővé kívánjuk tenni az érintett ingatlanok pontos adatait, beleértve a független értékbecsléseket is. Célunk az önkormányzati ingatlanvagyonról naprakész nyilvántartás közzététele, a teljes ingatlanhasznosítási folyamat (pályázati feltételek) lehetőség szerinti nyilvánosságának biztosítása.

Az átlátható működés kereteit, tartalmát önkormányzati rendeletben kívánjuk szabályozni. Fenti vállalásaink jelentősen növelik az önkormányzati döntéshozók és az önkormányzati tulajdonú cég vezető tisztségviselői tevékenységének átláthatóságát, ezáltal hozzájárulnak az új városvezetés és a lakosság közötti nagyarányú megtisztelő bizalom fenntartásához.

Budakalász, 2020. április 23.

Dr. Göbl Richárd

Budakalász város polgármestere

Közreműködtek:

Balogh Csaba, Bokory Gábor, Czinke Zsuzsanna, Forián-Szabó Gergely, Gera Dóra, Gerstenkorn András, dr. Hantos István, Jerkovich Péter, Károly Róbert, Kóder György, Nemes Fanni, Ormándlaki Balázs, Péterffy Gábor, Simon Péter János, Dr. Váli István